

DOLÇAINERS EMBLEMÀTICS

ELS DOLÇAINERS DE TALES

MONUMENT ALS DOLÇAINERS DE TALES (PLANA BAIXA)

Parlar del dolçainer de Tales, no suposa parlar d'una sola persona, o d'un dolçainer en concret. Aquest és el títol assignat a tota una família de músics, o més aviat a dues famílies unides amb vincles de sang, que van desenvolupar un gran avanç al món de la música de dolçaina, al llarg de vora cent cinquanta anys. Potser que el concepte més generalitzat de "dolçainer de Tales" supere l'àmbit purament familiar per a estendre's a un altre més ampli, convertint-se amb el "d'escola dels dolçainers de Tales". Així doncs, el nucli familiar s'obrirà a l'exterior, ensenyant i transmetent els seus coneixements a altres dolçainers coetanis de les rodalies *Rovell*, *El Negre*, *Piou*, etc.

Nosaltres centrarem el nostre estudi dintre de l'entorn familiar dels Montoliu *Mengos* i dels Ramos *Palanques*, on podrem trobar nombrosos dolçainers de distinta qualitat, uns amb molta vàlua i domini tècnic d'aquest instrument, altres amb condicions més limitades, però tots gaudiren de la sort de viure, des del seu naixement, els aspectes més captivadors i els més dolents que envolten aquest instrument primigeni i ancestral.

Ens conta la tradició que a Tales vam arribar a coexistir onze dolçainers alhora.

Anem, doncs, a sintetitzar de passada la història d'aquesta gran família, fent referència i assenyalant principalment les virtuds dels seus membres, que han estat considerats per tothom com els millors dolçainers.

L'escola de Tales comença a primeries del segle XIX, amb Salvador Montoliu Serrano, un modest aficionat a la dolçaina, però malgrat la manca de coneixements tècnics va destacar dintre del conjunt de dolçainers del seu temps, amb la competència de Josep Pastrana, famós dolçainer de Lliria, *Poca Sang* de Gandia, que competia amb Josep Pastrana, i el *Piloto*, que acompanyava la dansa dels nans (els *nanos*) al Corpus de València. Salvador tingué una filla i tres fills, entre els quals destacà Vicente Montoliu Ramos, que va aprendre del seu pare els secrets de la dolçaina, aconseguint modular l'estrident so de l'instrument per donar-li una harmoniosa modulació que el

confirmaria com a veritable concertista de dolçaina. Vicent Montoliu, amb els seus fills Vicent, també dolçainer, i Gabriel, tabaleter, varen formar un famós tercet, que amb una vestimenta d'uniforme quasi militar (del gust d'aquella època) i afegint una flauta de dolçaina per tal de conferir major extensió i dolçor a les interpretacions, es varen fer cèlebres, essent cridats per a donar un concert al Palau Reial de Madrid.

L'últim dolçainer de Tales, José Ramos
Palanques, i Juan Ramos, tabaleter, 1946

A València actuaren per primera volta l'any 1867, a les festes de Sant Josep, a la plaça de Bous on s'havia instal·lat una falla. Al programa editat per l'ocasió deia: “*Los célebres dulzaineros, nunca oídos en esta capital, del pueblo de Tales, tocarán por nota, cuya ejecución en dicho instrumento son reconocidos como una especialidad*”. Al programa s'havia inclòs un repertori d'obres simfòniques, fragments de diverses òperes i cançons de moda d'aquell temps. L'actuació va estar tot un èxit i la popularitat d'aquests músics va anar en augment.

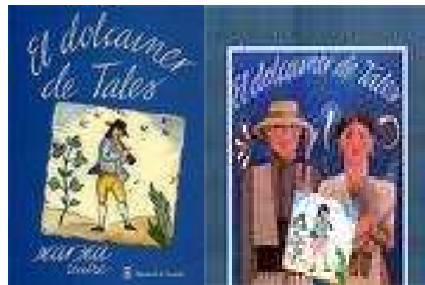
Vicent Montoliu Ramos va tenir dos fills, el major dels quals també va ésser dolçainer però de menys vàlua que el seu pare.

Tots els dolçainers citats amb anterioritat formaven part de la línia familiar dels Montoliu *Mengos* que emparentà amb la dels Ramos *Palanques*. D'aquesta segona línia també destacaren com a dolçainers alguns membres, però els més coneguts van ser Pedro Ramos Martí *el tio Peret*, considerat el màxim representant de la dolçaina per part dels *Palanques*, i Josep Ramos Prades *Palanques*, darrer dolçainer d'aquesta família, del qual coneixem poques coses.

Hem de dir que molts altres membres d'aquesta nombrosa família, malgrat que quasi tots tenien un cert domini de la dolçaina, es dedicaren a la música, però ho van fer amb altres instruments. També hem de recordar que qualsevol dolçainer sempre va acompanyat d'un tabaleter i, en aquest cas, aquesta tasca la desenvolupaven altres components de la família.

Per a finalitzar, cal donar uns trets generals que caracteritzaven a tots els dolçainers de Tales:

- Tots eren músics de debò
- Mai no improvisaven. Sempre acostumaven a fer una transcripció escrita de les cançons que interpretaven
- Tenien un alt concepte de la professionalitat. Per a ells cada actuació era un concert
- Respectaven la tradició en els actes tradicionals
- Introduïen nous ritmes de ball

(SERRA V. I RAMIA D., *El dolçainer de Tales*, Diputació de Castelló.)